Timişoara, 1895. Anul II. Nr. 261. Sâmbătă în 25 Novembre (7 Decembre).

DREPTATEA

Apare în fie-care di de lucru la amiadi.

Preţul 10 fl. pe an (pentru străinătate 37 frci). — Numeri singuratici 5 cr. — Tacsa de inserţiuni: 1 cm. □ 1 cr., plus 30 cr. timbru. — Toate abonamentele şi tacsele se plătesc în Timişoara.

Redactor responsabil: Adrian P. Deseanu.

Redacţiunea şi Administraţiunea: Timişoara, cetate, strada Zápolya (Temesvár, Festung, Zápolyagasse), Nr. 41. Telefon (linia de stat Viena, Budapesta, Arad) Nr. 4.

Corupţiune la culme.

Timişoara, 7 Decembre n.

Raporturile libertăţei noastre de presă faţă cu detentorii puterei de stat sunt atât de vitrege, în cât e destul un cuvênt mai aspru, o constatare a oare-cărui abus comis de acestia, pentru ca presa română sĕ fie trasă înaintea barei judecătoreşti. Apoi urmările le ştim prea bine, căci avut'am destulă ocasiune sĕ ne convingem. Ar fi deci fără nici un rost a mai desvĕli din a noastră iniciativă neîntreruptul şir de pĕcate ale actualului sistem de guvernare, când bine ştim, că puternicii nici habar nu au de ţipetele milioanelor de cetăţeni nedreptăţiţi, nici chiar când aceste ţipete rĕsună din peptul cetăţenilor de aceeaşi naţionalitate cu stimabilii de la putere, şi cu atât mai puţin când ele ale noastre ţipete sunt. Tot ce mai putem ajunge prin aceste desvĕliri e, că sporim crestăturile pe rĕvaş pentru timpuri mai bune, dar' pentru sanarea relelor, cât timp oameni atât de cinici şi groşi la pele ar fi chiămaţi sĕ le saneze, — nici o rază de speranţă nu mai poate licări.

Pentru ca sĕ nu ni-se poată face din oare-care parte imputări, că esagerăm, în cele următoare lăsăm, ca una dintrĕ cele mai serioase foi maghiare sĕ constate însaşi grozavele abusuri comise de guvern şi organele sale. »Hazánk« din 5 Dec. sub titlul »Restaurările şi guvernul« scrie astfeliu:

„Întrĕ cele alte multe năpaste asupra ţerei . . . . . . nu e cea din urmă nici aceea, că restaurările municipale cad pe timpul guvernărei cabinetului lui Bánffy. . . . . . . Pregătirile restaurărilor în unele municipii sunt adevĕrate probe de mobilisare pentru alegerile generale, şi de ce sĕ ne mai şi mirăm, când vedem că despoiarea drepturilor, călcarea constituţiunei caracterisează calea, pe carea sistemul de guvernare 'şi stoarce învingerea în comitate."

„În şedinţa de adi a dietei ni-s'a desvĕlit în toată realitatea sa înspăimêntătoare întunecata icoană ce ni-o dau restaurările în un comitat locuit de naţionalităţi. Ar fi vrednic de toate cele bune, de trenuri vicinale, de gimnasiu, de nenumĕrate favoruri din partea guvernului, acest comitat, dacă din întêmplare vice-comitele nu ar fi oposiţional . . . Faţă cu dînsul se pune 'n mişcare îngrozitoarea presiune a aparatului oficial. Este dată lozinca, că sala restaurărei municipale a devenit câmp de rĕsboiu politic. Când apoi campania electorală degenerează, cestiunea ajunge 'n dietă, un leader al oposiţiunei face ministrului de interne serviciul, că prin o interpelare 'i dă ocasiune sĕ spele guvernul de acusa, că cu a lui consimţire şi învoire se confiscă libertatea alegerilor . . ,

Şi ce se 'ntêmplă? Acolo e rĕspunsul ministrului de interne la interpelarea contelui Apponyi. În loc de respingerea mijloacelor illegale, a presiunei neîndreptăţite, rĕspunsul e rabulistică fişcălească, acoperirea faptelor illegale. Adecă un cap d'operă a politicei de guvernare a lui Bánfiy: si fecisti nega. Oposiţiunea se indignează, ţeara află din dietă, de pe fotelurile ministeriale, că chivernisitorii autorităţilor publice dau amnestie pentru toate illegalităţile cari sunt spre folosul acestei dominaţiuni de partid. Majoritatea a aprobat tocmai aşa ca şi de altădată si a dat sancţiunea, ca alegerile municipale în mânile guvernului sĕ degenereze în mijloace de a se mantinĕ la putere. Replica contelui Apponyi în ori-care parlament, în care nu interesele de partid dominează, ca în parlamentul nostru, ar fi mĕturat guvernul, care ori e destul de orb spre a nu vedè celea ce se petrec în jur de el, ori e destul de neconştienţios spre a-şi sprigini şi îmbărbătă aderenţii la abusuri, cari în Neograd au făcut ilusorià libertatea alegerilor. Dar' la noi atât de afund a decădut mustrarea de suflet, în cât majoritatea tocmai prin ocrotirea astorfeliu de abusuri se manţine compactă.

Ear' Neogradul nu e escepţiune, ci regulă pentru-că restaurările în întreaga ţeară sunt nedespărţibile de presiunea guvernului. . . . .

În urmă nu cea din urmă e şi interpelaţiunea lui *Şerban,* care acusă pe ministrul-president cu aceea, că naţionalităţile le eschide de la restaurări pe nedrept, care acusă n'ar fi ertat sĕ fie adevĕrată, fiind-că constituţiunea ungară nu cunoaşte asemenea deosebiri."

Eată vocea unui diariu maghiar, cel mai serios dintrĕ diarele oposiţionale. Ce sĕ mai dicem noi, cari nu numai din interpelaţiunile făcute în dietă avem cunoştinţă despre abusurile şi illegalităţile comise faţă de români în special?!

Cursă!

Timişoara, 7 Decembre n.

Nu ştim cine va fi, dar' vedem, că în primul articol al »Tribunei« oare-cine şi-a făcut de temă a prinde oare-cari »vechi vulpoi« în cursă.

Eată cursa.

„Dar' sĕ fim spre sfîrşit serioşi, dice „Trib." Cu astfel de articoli, este evident, noi avem cea mai uşoară posiţie *faţă de duşmanii — din Bănat, ai triplei alianţe.* Noi am dori însĕ sĕ'i vedem că discută odată *mai serios în această chestie.* Le punem deci întrebarea: De ce sĕ nu fim *noi, cetăţeni ai monarchiei austro-ungare,* pentru tripla alianţă? Tripla alianţă ce rol are, care sĕ fie neacceptabil nentru noi? Şi, dacă nu cu ea, cu cine *ni-se cere* sĕ fim? *Cine ne cere, cine ne poate cere* sĕ nu fim cu tripla alianţă? Şi cu ce scop ni-se cere aceasta?"

Onorabilul vênătoriu de la »Tribuna«, pre cum se vede, s'a apucat de o măiestrie la carea nu se prea pricepe. Abstragênd de la spiritisticele sale însuşiri prin cari agnoscează pe autorul articolului al 2-lea al »Dreptăţei« nrul 252, în care se păcăleşte în tocmai ca spiritistii cei ce descoper cugetele altora, se vede, că onorat Dnia sa tot atât de puţin se pricepe şi la vênătoarea cu cursa. Caută sĕ i-o spunem noi, cu toată »seriositatea« ce o doreşte, că la vênătoarea cu cursa prima regulă este: a aşedă cursa astfeliu, ca sĕ nu calci însuţi în ea.

Ce va sĕ dică, în întrebarea de sus, **„noi cetăţeni ai monarchiei austro-ungare"?**

Noi, »vulpoii vechi«, ştim, că am făcut cu toţii, şi »Tribuna« încă, politică *»naţională română«;* ştim, că »Tribuna« este organul şi încă — după dînsa — cel mai *»acreditat«* al *»partidului naţional«,* al *»comitetului naţional«,* al *»poporului naţional«* şi etc. etc., tot *»naţional«.* Cum vine dînsa acum, în întrebarea sa de sus, şi-şi uită cu desĕvêrşire de apendicele »naţional«, şi nu vorbeşte d. e. »noi *partidul naţional,* noi, comitetul *naţional,* noi conducĕtorii *naţionali»* sau ori-cum, ci deodată şi bine se afundă într'un: *»noi, cetăţeni ai monarchiei austro-ungare«?* De când este »Tribuna« atât de cosmopolită în punctul naţionalismului? Sau doară preste noapte s'a metamorfosat dînsa într'un organ al generalităţei, al »cetăţenilor monarchiei austro-ungare«?

Luăm act despre dechiaraţiunea »Trib.« că »doreşte sĕ ne vadă că discutăm odată *mai serios această cestiune«,* şi ne bucurăm mult de această dorinţă a ei, fiind-că, bine se ştie, că numai prin discuţiunea serioasă se poate realisá buna înţelegere întrĕ fraţi.

Noi nu vom lipsi nici de cât de la discuţiunea *serioasă,* însĕ, ca s'o şi putem face, rugăm cu toată dragostea pe »Tribuna« sĕ ne pună întrebarea *corect,* anume aşa: »noi, *partidul naţional«,* sau »noi, *comitetul naţional,«* sau »noi, *conducĕtorii naţionali«.*

Preste aceasta, se 'nţelege de sine, onor. »Tribuna«, când va formulá întrebarea astfeliu, va trebui sĕ aibe în vedere şi »programul partidului nostru naţional« cât şi multele conclusiuni ale conferinţelor şi comitetelor noastre naţionale.

În momentul când întrebarea ni-se va formulá astfeliu, vom întrá în *»discuţiune serioasă în această chestie.«*

Nu credem, că mai subversează necesitatea de a motivá această rugare. Dacă da, atunci motivăm în acest moment, pe scurt: »Dreptatea« este un organ al partidului naţional român şi numai din acest punct de vedere intră în discusiuni, numai în numele sau interesul partidului naţional îşi dă opiniunile sale, dar' nici odată în numele *»cetăţenilor monarchiei austro-ungare«.*

Nebulos.

În dilele trecute unele foi de calibrul patriotic al jurnalului „Arad és Vidéke" respândiră prin coloanele lor o faimă despre o întrunire *secretă* a unor învĕţători confesionali români din comitatele Arad, Timiş şi Caraş-Severin, ţinută în Lipova. Acei învĕţători s'ar fi plâns amar cătră ministrul de culte despre suprimarea flacărei lor patriotice şi despre tractamentul brutal al inspectorilor recte preoţimei, cari, pe lângă puţinul salariu ce-l au învĕţătorii, încă îi mai şi dojeneşte urît în presenţa poporului etc. etc.

Nu am luat nici o notiţă despre această veste, fiind-că nu aflam nici un necs logic în causă; ear' izvorul prin care a izbucnit faima, înaintea noastră nu se bucură nici de cel mai minimal credĕmênt.

Cu toate astea însĕ nu ni-se pare eschisă posibilitatea de a stá de faţă cu un feliu de intrigă din partea cutărei mâne lungi, un eventual foc de sub spuză. Nu va strică dacă în causă se va face lumină, ca sĕ ştim ce se plămădeşte şi cine e meşterul ce plămădeşte intriga?

Ne ţinem deci îndreptăţiţi a ne adresá cu rugarea modestă către DD. protopresbiteri, recte inspectori din comitatele Arad, Timiş şi Caraş-Severin, în deosebi însĕ cătră prea om d. protopop al *Lipovei,* unde, pre cum se vede, se află vatra cu spuza, ca sĕ binevoească a face lumină în causă. Aşteptăm asta.

———

„Desmerdaţii".

(Echou la articolul din nrul 251 al „Dreptăţei".)

Stimate dle redactor!

Am cetit cu mare atenţiune şi plăcere articolul de fond apărut sub titlul de sus în stimata foaie a Dtre, şi pătruns de adevĕrul ce'l conţine, esclam cu toată convingerea: da, aşa este, inteligenţa noastră jertfeşte şi se espune totdeauna şi în tot locul pentru „opincă", însĕ „opinca" nu este multămitoare, ba din contră este în multe casuri hotărît duşmană faţă de inteligenţa română, carea de multe-ori pătimeşte pentru opincă. „Ferească-te Dumnedeu de domn român" este proverbul, care'l audi în tot locul, dar' că ce neadevĕr conţine acest proverb, cum este el desavuat prin esperinţele de toate dilele, aceasta o ştiu toţi opincarii, dar' nu vreau s'o constate.

Avem un orăşel mic în Banat cu judeţ cercual regesc. Nu voiesc sĕ dic, că e Bocşa montană. În acest orăşel mic locuiesc doi advocaţi români, unul mai bĕtrân, cu pracsă advocaţială escelentă, încăruntit în lupta pentru naţiunea sa, celalalt mai tiner, începĕtoriu, ambii juristi escelenţi, pre lângă aceea modesti, onesti, şi esacţi în lucrările lor.

De scurt timp s'a aşedat în acest orăşel mic şi un advocat jidan, şi ce sĕ vedi? Opinca părăseşte advocaţii ei cunoscuţi români şi se duce la jidanul, care apoi, se înţelege, se foloseşte de ocasiunea binevenită spre a — ferici poporul.

Însemn hotărît: nu sunt advocat, dar' vĕdĕnd asemenea lucruri roşesc de ruşine.

Dacă este opinca noastră atât de rătĕcită, sau dacă prin sĕrăcie sau alte neajunsuri este atât de demoralisată, unde sunt apoi preoţii, învĕţătorii, notareşii, chinesii satului, cari făcĕndu-şi datorinţa sĕ lumineze poporul rătĕcit?

Dee bunul Dumnedeu sĕ se schimbe trebile cât se poate de iute spre bine, Dvoastră însĕ, dle redactor, veţi face bine, dacă mai de multe-ori veţi lansá tema „desmerdaţilor" în preţuita foaie „Dreptatea". Dixi et salvari animam meam!

Căputul.

Străinătate.

Complicaţiunile din Turcia. (Berlin, 6 Decembre.) În cercurile oficiale se afirmă, că acolo nu se ştie nimic despre ultimatul ce Anglia l'a dat Porţei în cestiunea întrărei năilor staţionare în Dardanele.

(Constantinopol, 6 Decembre.) Pe basa informaţiunilor din isvoare sigure se vorbeşte, că *sultanul a subscris deja fermanul* prin care se concede întrarea năilor staţionare în Dardanele.

Said paşa, fostul mare vezir, împreună cu fiiul sĕu s'a refugiat eri la ambasada engleză(??)

(Londra, 6 Decembre) Corespondentul din Paris al lui *Times* e informat din isvoare turceşti, că propunerea referitoare la întrarea năilor în Dardanele a făcut'o prima-dată ambasadorul susesc *Nelidov.* Ambasadorul englez *Currie* a aderat la dînsa numai după ce ceilalţi ambasadori o acceptăseră deja.

(Sofia, 6 Decembre.) „Zname", diariul lui Karavelov, ocupându-se cu evenimentele din Turcia suspiţionează pe Austro-Ungaria, că tinde la descompunerea Turciei. Declară apoi, că Bulgaria în cestiunea orientală nu poate urmá o politică naţională, fiind-că are principe străin, care nu este de o simţire cu poporul.

(Köln, 6 Decembre.) Corespondentul din Petersburg al lui „Köln. Ztg." asigută, că deja cu patru sĕptĕmâni mai nainte, când Rusia eredeá, că Anglia va tinde sĕ între singură în Dardanele fără conlucrarea celorlalte puteri, sosise la *Sebastopol* ordin, ca vasele de rĕsboiu sĕ se pună 'n deplin adjustament şi sĕ steie gata de plecare. În dilele prime întreaga flotă stá gata de rĕsboiu, dar' într'aceea ordinul s'a retras, mai ales după ce în urma întrevenirei împăciuitoare a Germaniei situaţiunea se limpedise şi marile puteri ajunseseră la înţelegere. Tot asemenea dispoziţiuni se făcuseră în districtele Odessei şi Chievului.

Corespondentul mai spune şi aceea, că în Petersburg se crede delăturat pericIul complicaţiunilor serioase.

Cestiunea ost-asiană. (Dublin, 5 Decembre.) Marşalul *Robert* a rostit Marţi un discurs despre cestiunile ce sunt încă în suspens în Asia-ostică. Schimbarea produsă în situaţiunea de mare putere a Chinei şi Japanului va avĕ mare influinţă asupra desvoltărei relaţiunilor. Dacă Anglia voieşte sĕ-şi manţină superioritatea comercială în Orient, trebue sĕ fie pregătită la astfeliu de evenimente, cari vor fi cu mult mai suprindĕtoare de cât celea din lunile trecute.

Sĕrbia se înarmează. (Belgrad, 6 Decembre.) O foaie de aici tradează, că guvernul e în pertractări cu o fabrică de arme din Germania, pentru a-i furnisá pe credit arme noue.

Dieta de la Budapesta.

Camera deputaţilor.

— Şedinţa de la 5 Decembre n. —

President: *Szilágyi* Dezső.

Se verifică protocolul şedinţei trecute, ear' deputatul *Fenyvessy* Ferencz, ca referentul comisiunei financiare presentă raportul projectelor asupra turnărei coroanelor millenare şi a reformei cestiunei hipotecare.

Se tipăresc şi se distribue.

Referentul *Hegedüs* Sándor roagă camera, că pentru susţinerea cursului administraţiunei de stat sĕ voteze îndemnisare.

Bujanovics Sándor, *Péchy* Tamás, *Komjáthy* Béla, *Sima* Ferencz, *Kossuth* Ferencz, vorbesc contra îndemnisării, argumentând cu incapabilitatea de guvernare al actualului cabinet.

După replica ministrului de finanţe *Lukács* László, camera votează projectul de îndemnisare atât în general cât şi în special.

Se trece la al doilea punct din ordinea de di, la projectul asupra contingentului de recruţi.

Münich Aurel recomandă projectul spre primire.

Thaly Kálmán declară în numele partidului sĕu, că nu primeşte projectul, pentru-că în armată domineazã spiritul antic austriac. Roagă guvernul, sĕ facă schimbări în sistemul acesta, astfeliu, ca rassa maghiară sĕ nu fie intimidată de germanismul brusc şi spiritul austriac, care e încuibat acolo. Pretinde provederea honvedimei cu artilerie şi armată maghiară independentă.

Ugron Gábor dice, că în armată nu se respectează legile. Produce unele esemple de brutalitate sĕvĕrşite în armată. Se ocupă apoi cu statistica sinuciderilor ce se comit în armată şi cere schimbarea legilor esistente la miliţie, despre cari susţine că sunt făcute pe calapodul evului mediu. Nu votează projectul.

Vajay István vorbeşte tot în sensul acesta şi nu votează projectul.

După *Bolgár* Ferencz, care cere desluşire de la ministrul de honvedi în privinţa ştirilor lansate de diaristica maghiară despre aptitudinea honvedimei.

Baronul *Fejérváry* Géza, ministrul de honvedi rĕspunde şi se provoacă referitoriu la cele dise de Ugron cu privire la pedepsele din armată, la Anglia, unde dice că legile sunt şi mai aspre. *Respundĕnd* lui *Bolgár* Ferencz, dice ca honvedimea corĕspunde chiămărei sale.

Projectul se primeşte, ear' referada ministrului de honvedi se ia la cunoştinţă.

Urmează interpelările.

Makkfalvay Géza interpelează pe ministrul de agricultură cu privire la casurile de boală întĕmplate la herghelia de stat din Nagyatád.

Hock János interpelează pe ministrul de interne in causa abusurilor electorale ce se comit din partea autorităţilor administrative în cercul Girált.

Ministrul de interne *Perczel* Dezső rĕspunde lui *Hock*, că a cerut deja informaţiuni şi îndată ce le va avĕ la îndemână va dispune.

Corespondenţă.

Făget, 5 Decembre n.

(Alegerea de deputat.)

În urma abdicerei deputatului br. Harkányi Fridrich, numit fiind de membru în casa magnaţilor, în diua de 4 Decembre s'a ţinut o nouă alegere de deputat la dieta ţerii. Pentru noi este important a cunoaşte ţinuta în causă a poporului şi a inteligiinţei de la sate.

Din acest punct de vedere ve raportez următoarele.

Preste tot poporul nostru, care a luat parte, a fost ca de obiceiu, tîrit cu promisiuni, şi au venit unii din cele mai îndepărtate unghiuri ale cercului, luând parte într'un numĕr nu mare. Deosebi din cercul *murĕşului* erau acestia. Toţi au venit pe trăsuri şi fie-care trăsura purtă câte un steag, ear' „naţia" cu căciulele împodobite cu *pene,* mergeau voioşi, sĕ înţelege că lăcomind la promisiunea de câte 2 fl., apoi mâncare şi beutură. Dar' s'au înşĕlat amăr, căci la fine abia se tocmiau cu câte 80 cr. şi 1 fl. — Bună învĕţătură pe viitoriu.

Preoţimea şi învĕţătorimea noastră din cercul *Făget* au fost la culmea chiămarei, cu esceptiunea părintelui *Matei* din *Şintešti* şi a ginerelui sĕu învĕţătoriul *Mihailovici* şi fratele sĕu popa *Ion* din *Margina.* Presenţa acestora nu ne-a mirat, pentru-că îi cunoaştem de la mai multe ocasiuni.

Ne-fiind de cât un singur candidat, s'a proclamat de ales secretariul de stat *Graenzenstein Béla.* După proclamare un convoiu cu musica în frunte a cutrierat mai multe strade, ajungĕnd în dreptul *„Făgeţanii"* — a băncii.

Câţiva români în mod demonstrativ au început a răcní câte un „aljân", aşteptând câte un os de ros pentru aceastǎ miseră vîrtute. Pentru scrierea numelui lor nu-mi stric condeiul şi tinta.

Vĕdĕndu-se părintele din cercul murĕşului, din comuna Vörösmort, *Cărăbaş,* sub flamura tricoloră şi în astfeliu de posiţiune, o luă la sănĕtoasa, bag seamă ca şi pe Iuda, l'a mustrat conştiinţa.

Dar' părintele popiţa din *Bulza,* se vede că conştiinţa dsale nu a ajuns la atâta perfecţiune, a luat parte şi la dejunul arangiat, unde uitându se prea afund în *păhar,* încercă sĕ vorbiască unele prostii, şi astfeliu se făceá obiect de rîs.

Dar' unde sare capra, se încearcă şi iedul. Fiul părintelui, învĕţătoriul se încercă a imitá pe tatăl sĕu, până în fine îi succese a se botezá şi dînsul.

Afară de acesti pĕcătoşi a mai fost şi învĕţătoriul din Lalesinţi, *Mihailovici,* care venise sĕ pregătiască calea, încă din preseara alegerii cu o droaie de câţiva alegĕtori din acel notariat, care prin ţuică îşi potenţă „influinţa sa la naţie" adecă sĕ contra-careze pe preotul de acolo, căruia nu-i succese sĕ reţină nici pe cei mai fruntaşi ai lui.

După amiadi apoi o deputaţiune dinpreună cu preşedintele alegerii Dl *Dr. Avramescu,* a plecat la Budapesta spre a înmanuá credinţionalul în persoană. În deputaţiune sunt şi advocatul din Făget Zenovie *Bordan* şi protopretorul Murĕşului Aurel *Popescu,* asijderea şi fiii lui Israil

Tu.

Cronică.

Timişoara, 7 Decembre n.

Oh Bánffy—Bánffy! „Budapesti Hirlap" reîmprospetează un nostim episod de pe timpul când împĕratul-rege petreceá în Cluş la manevre. La un prânz de curte ministrul-president Bánffy şedeá la dreapta împĕratului şi-şi dá toate silinţele sĕ'l amuseze. Împĕratul până 'ntr'o vreme ascultá zimbind cum rupeá Bánffy la nemţeasca, dar' — bag seamă — făcĕndu-i-se milă de chinul ce şi-l dá acesta sĕ vorbiască — frumos, i-a dis:

— Ştii ce, iubite Bánffy, vorbeşte Dta ungureşte, ear' eu îţi voiu rĕspunde nemţeşte.

Bánffy, pe a cărui frunte sudorile eşiseră ca bobul, dând sĕ-şi scuze neştiinţa limbei germane, dise:

— Mulţumesc, pentru graţie, Majestate, dar' milostiveşte-te a-mi permite sĕ vorbesc nemţeşte, *căci şi aşa am puţin esercitiu în aceasta limbă.*

Împĕratul întorcĕndu-se spre adjutantul sĕu a reflectat zimbind:

— Aceea am ştiut'o, că sunt împĕratul Austriei şi regele Ungariei, dar' n'am ştiut până acum, că sunt şi profesorul limbistic al ministrului meu president.

Ţarevna — mamă. Din Petersburg se scrie, că tinera ţarevnă va laptá însaşi pe mica Olga în decursul întregei erni. Hotărirea aceasta de mamă adevĕrată şi bună, a produs mare bucurie în toate păturile poporaţiunei ruseşti. — Rara avis în familiile domnitoare!

Mare foc în Bucureşti. Lui „Magyarország" de eri i-se telegrafează din Bucureşti, că acolo a causat grozave pagube un foc mare, în urma căruia teatrul liric şi palatul justiţiei au ars total. Paguba se urcă la suma de *1,200.000 de franci.*

Atentat cu tăciunărie. Din Lemberg se scrie, că după cum spun rapoartele din Varşovia ale diarelor de acolo, nişte atentatori au dat foc casei lui *Grekov,* şeful districtului Bilgoraj, unde erá încuartirat adiatul militar al guvernorului *Suvalov,* generalul *Bodisko.* Locuitorii casei: Bodisko, Grekov, colonelul de cazaci Uzacev cu nevasta sa bolnavă şi cu patru băieţi ai lui, numai cu mare greutate au putut scăpá din flacări. Uzacev numai planul de mobilisare şi socotelele regimentului le-a putut mântuí de perire; celelalte acte şi objecte au ars total împreună cu întregul edificiu.

Economia.

Şovinism sau sinamagire?*)

(Polemia economică.)

„Foaia Poporului" din Sibiiu în Nr. 36 şi 37 sub titlul „Economia câmpului la poporul român" a publicat o disertaţiune de redactorul coloanei sale economice, I. *Costin,* ce erá menită

*) Atragem atenţiunea on. nostri cetitori asupra acestui tractat economic plin de erudiţiune specială, şi care, drept că une-ori taie în carne viie, dar' tăietura are sĕ fie vindecătoare. Regretăm mult, că autorul polemisează cu adversarul sĕu în economiă, că tractatul, dacă ar fi eliminat polemia, ar avĕ o valoare cu mult mai mare. Dar' în'aceasta privinţă voinţa dlui autor decide, şi deci nu ne rĕmâne de cât sĕ publicăm tractatul în dragul părţei sale bune şi sĕ declarăm, că de feliu nu ne identificăm cu partea sa polemică.

Red.

a se ține la adunarea generală a *„associațiunei transilvane“*.

Cetind cu atențiune această disertațiune, menită a fi ascultată de o adunare, care la noi formează clasa înaltă a inteligenței noastre, am aflat, că de și se ocupă cu economia specială a poporului nostru, îi lipsește modul de a aplicá principiele perpetue din economia generală sau *economia națională*. Dar' și cu privire numai la poporul nostru, aflu în disertațiune unele *esagerări* și scăderi. În Nr. 44 sub numirea *„unul din popor“*, mi-am făcut observările mele, adresând poporului cetitoriu în limbagiul înțeles de el, moțiunele mele objective și cu cea mai mare bunăvoință. Față de asertiunile domnului I. Costin: că pedecile poporului nostru trecute în înaintarea economiei, cum sunt înșirate, a fost: apăsarea feudalismului sau jobagia, lipsa de școale economice, lipsa de cărți sau literatura economică și neesecutarea pretutindenea a comassărei pământului; am susținut, că acestea nu au fost singurele pedeci, ci pe lângă aceasta vin în considerare și următoarele: Nu am avut în mĕsură recerută voința țare, ca economisând bine, sĕ ne smulgem din relele trecutului; nu ni-s'a dat boldul recerut de cătră conducĕtorii chiămați, ca sĕ emulăm cu celealalte neamuri, și nu am prestat destulă trudă și hărnicia în lucrarea economiei. Și am concludat, că aceste pedeci au fost tot atât de ponderoase, ca și cele de sus, dacă nu mai mari, ținĕnd înaintea ochilor toate împregiurările.

În nrul 45 al „Foaiei poporului“ vine apoi dl I. *Costin* și sulevând mai multe cestiuni, parte din considerațiuni ale economiei generale, parte numai referitoare la poporul nostru, își face observările sale contrare. Chiar provocat de Dsa fiind-că dice, că e de lipsă a face critică în objectul economiei, care astădi e de mare interes pentru noi, îi rĕspund acum următoarele:

În general sunt de acord și mĕ aflu îndemnat a conlucrá cât de cât la înaintarea noastră economică, căci ea este temelia esistinței noastre, și toată diaristica noastră a cam greșit în timpul din urmă, că ocupându-se prea mult esclusiv cu politica și cu alte teme, în genere nu dedeá destulă atențiune causei economice.

În vara trecută mi-a venit în mână o foaia germană din *Banatul Timișian* în fruntea căreia cu litere mari se cetiá pe scurt: despre deschiderea școalelor și înscrierea pruncilor la școală, despre cassa de păstrare cea nouă și despre o adunare în causa unui drum de fer. În cele mai multe foi ale noastre în telegrame și la loc de frunte nu cetim de acestea.

Din considerațiuni culturale generale însĕ e bine a ști și acestea, dar' cămașa e mai aproape de trup de cât sumanul: economia noastră dilnică e mai ardĕtoare pentru noi, de cât știrile despre rĕsboiul din China, etc.

Tot în generalitate trebue sĕ observ dlui Costin, că dacă eu voiesc a mĕ numí „unul din popor“ și cu intențiune mĕ folosesc de limbagiul poporului, nu e corect a-mi rĕspunde ca unui „bărbat inteligent din Arad“ și nu e corect mai ales când se vede pofta de a trage de pĕr ocasiunea de a putĕ înnegri pe un inteligent din Arad. În interesul arădanilor trebue sĕ resping astfeliu de procedură și se dic puțin veto. Ca inteligent din Arad nu am voit alta de cât sĕ contribuesc, ca unul ce derivă din poporul de aici, la o direcțiune mai bună economică, și ca fiu al poporului, ca proprietariu, ca membru al inteligenței, ba și funcționariu la o avere publică națională sĕ nu întimpin neplăceri chiar numai pentru că sunt inteligent din Arad. Trebue sĕ se știe, că baștinașii aradani toți sunt oameni indulgenți și răbdurii față de ne-aradani; însĕ mulți aradani inteligenți și întreg poporul de aici a fost treaptă pentru mulți ne-aradani, de cari acestia s'au folosit. Fie, a fost bine așa, numai sĕ se recunoască aceasta. Noi, aradanii, eacă așa, cum suntem, avem parte la toate instituțiunile naționale, începĕnd cu metropolia, episcopiile, primele bănci, câte toate societății de cultură, întreprinderi literare, etc. Și ca îndulgința și iubirea de neam a noastră când am vĕdut aședându-se aici, între noi, bărbați, poate cu destulă cualificățiune formală, i-am primit cu bunăvoință, și numai atâta se poftește de la ei: sĕ fie cu inimă curată față de cuibul lor nou. Trebue sĕ mai accentuez în generalitate, că d. I. Costiu la finea celor publicate în Nr. 45 spre a-mi mulțămí ca unui zelos conlucrătoriu în ale economiei, confundă cuvintele mele: luminare spre aceasta după școale, cărți și învĕțături de la oameni cu carte ce în economiă este instrucțiunea specială, economică (pag. 175) cu cuvintele:

„Spre ce scop lumineză-te prin cetire și școală (pag. 175) ce țintește la cultivarea generală; și trage conclusiunea falsă, că am venit în contradicere, ba mĕ îndrumă a precugetá mai bine ce vreau sĕ pun pe hârtie.

Grosolană eroare, că un inteligent din Arad nu ar susținĕ instrucțiunea școlară, în general pentru cultivarea universală, cade ea de sine; căci eu aceea am făcut și numai d. I. Costin nu vrea sĕ distingă instrucțiunea generală de instrucțiunea specială în economiă, adecă: de a ară și sĕmĕnă după carte, a îngrășá porci și a pune cloștele după învĕțături din carte.

Special am sĕ rĕspund dnului I. Costin următoarele:

1. *Relativ la apĕsarea jobagiei*. Eu nu neg influința împedecătoare a jobagiei asupra tuturor popoarelor și mai ales asupra poporului nostru, de cât am susținut și susțin și acuma, că: desrobindu-se poporul la 1848, prea mult timp i-a trebuit până sĕ se creadă stăpân pe moșia lui, s'o prețuiască și s'o folosiască după trebuință. Poporul a așteptat cu dor desrobirea. Dacă aștepți ceva și-ți vine, urmarea e sĕ te folosești de loc și fără întârdiere de acestă bucurie. La cestiunea noastră se presupune, că de loc ce am devenit liberi, ne-am pus bărbătește pe lucru. Întrebarea e: în intervalul de atunci până astădi, ce am făcut? Am corĕspuns în genere așteptărilor, ori că eliberată fiind moșia am înstrăinat ceva din ea?

Nu afirm dar' amintesc, că noi când ne scandalisăm de starea poporului de rĕnd din Rusia, conducĕtorii de acolo încă vor avĕ pentru noi nescar vorbe de scuză, și poate și cu ceva temeiu. Dacă noi nu, ei sigur vor vedĕ, că în locul domnului de pĕmĕnt din jobăgie, astădi a întrat altul mai rĕu: arĕndașul de regalii și cămătariul, doar' ceva și mai rĕu.

Sĕ nu punem vina tot pe alții, sĕ **nu ne tot scuzăm cu lucruri, ce nu au depins de la noi, ci sĕ căutăm, că făcutu-ne-am ori ba noi datorința între marginele cât de strînse ale împregiurărilor noastre?** Sĕ cetim opul „Știință și literatură“ de C. *Dobrogeanu*-Gherea (București 1893, edit. Graeve et comp.), tractatul „formarea proprietății mari“ de Ioan *Nădejde*, și sĕ recunoaștem, că feudalismul a dominat și în alte țĕri și rar unde el nu a dominat.

Ca toate lucrurile, așa și jobăgia pe lângă partea ei rea a avut și puțină parte bună. Trebue sĕ admitem, că nu toți boerii și nemeșii au fost păgâni; fost-au între ei și creștini și ca atari având la dispositiune în massă pĕmĕntul, edificiele și cele trebuincioase, totuși ei au dat poporului primele învĕțături economice; și poate mai multă instrucțiune s'a dat atunci poporului de cât i-a dat era libertăței și a liberalismului de astădi. Oare astădi nu de la marii proprietari se învață modurile mai iscusite de economiă? Oare ar putĕ poporul, cum e astădi, sĕ-și procure mașinile ce le înprumută de la ei? Sĕ nu uităm, că economia națională este pe deplin recunoscĕtoare boerilor, proprietarilor mari, prelaților și societăților, cari au fost pururea pomovătorii economiei, industriei și comerciului! Da, sĕ nu se scărbiască d. I. Costin, eu am audit din plugarii de astădi, că: de cât cu atâta contribuție și dare, mai bine cu deciuiala și robota. Că atunci știau cât le face datoria și o făceau; dar' astădi nu mai gați cu solvirea și nici pâne nu-ți rĕmâne. . . . .

Deci, de și credem, că în disertațiă este la loc afirmarea, că jobăgia a înnapoiat economia rurală a poporului nostru, cu mult mai la loc erá ca ascultătorii și cetitorii sĕ pătrundă și în erorile noastre proprie și sĕ chibzuiască fie-care la calea spre îndreptare, de cât ca fiecare sĕ se afle *scuzat*, aflându-se motive pentru de a pune vină pe altul.

Poate va venĭ timpul, când o sĕ ne vedem păgubitoarea înapoiare și pe terenul instrucțiunei poporale, și atunci eară sĕ dicem, că am fost apăsați. Ei, dar' ni-se va rĕspunde, că noi ne-am cârmuit afacerile instrucțiunei d. e. în autonomia bisericească gr. or. Și eară altul sĕ poarte vina, că ni-au trebuit 30 de ani de a plecá din loc? Căci înnaintare de abia este, și apoi dacă se vor aflá cari vor putĕ arĕtá chiar cu degetul la defectele provenite chiar de la noi? După eliberarea de jobagiă romănii gr. or. fuseră eliberați și de autocrația hierarhică, și au devenit *autonomi* și liberi. Scrutați ce foloase a adus această libertate unui popor ca al nostru?

Cu legile bisericești noi și mai tare am întrat în libertate, credeți, că aceasta nu va fi de o mai amară soarte?

Mai departe se trudește d. I. Costin a me combate în cestiunea cu lipsa de școale economice, de cărți și de literatură economică. Toate acestea eu nu le-am perhorescat, trebuința lor o recunosc; dar eu dic șiací, că publicul inteligent audind aceasta, eară-și mai pune o scuză la rĕvaș pentru stagnarea noastră, aflând că nu ni-se dă ocasiune a scolastisă, a scrie cărți și opuri! în loc sĕ se însuflețiască pentru pașii ce s'ar putĕ face pe căi scurte pentru progresul economiei poporului, căci aceste lipse nu sunt atât de ponderoase în realitate.

Eată ce dice un minisru de resort. P. S. *Aurelian* în materia economiei și industriei: *„Țerancele cari știu sĕ țese cu atâta artă, nu au lipsă de școală pentru a învĕțá sĕ țese pânzături mai late, cu mult mai perfecționate, după modeluri cerute.* Puțină practică pe lângă un specialist este de ajuns.“ La alt loc, referitoriu la continuarea progresivă, dice: „este de lipsă lățirea culturei technice în școalele române, și prin aceasta nu înțeleg sĕ se înființeze preste tot școale speciale, dar' predarea în școalele primare și reale a câtor-va cunoștințe cari sunt neapărate ori-căruia. Nu este nevoiă de școală specială pentru-ca copiii sĕ învețe a desemná bine, a modelá, a dobândí atâtea cunoștințe technice? . . . .

Și dacă acestea stau în materia industriei, apoi la economiă cu atât mai vĕrtos. Ba în economiă, care în mare parte este eflucsul lucrării naturei, este în câtva, dacă luăm economia poporului, și un lucru neîndemânatic: a ară și sĕmĕnă după carte, a îngrășá porci și a pune cloaștele, după carte; apoi a face mâncarea în bucătărie după carte! Cine nu aude vecsaturile pe domnișoarele și nevestele tinere cari gătesc mâncarea după carte!

Că ce dreptate neresturnaveră are P. S Aurelian, când dice: „puțină practică pe lângă un specialist este de ajuns“ vreau sĕ o dovedesc cu un esemplu viu. A venit veste din Francia că viile noue altoite în viță americană au a se pune în pĕmĕnt săpat sau întors în afundime de 60 cm. în umĕd, și instrucțiunea la oltoit. A fost destul o singură arĕtare sau instruare și ce sĕ vedi? poporul întreg a început și continuat lucrul; ba după a sa proprie intuițiune la perfecționat — fără carte!

(Va urmá.)

Serviţiul telefonic.

Budapesta, 7 Decembre n.

Alegerea de deputat dietal în Stomfa.

Alegerea s'a terminat eri seara întrunind candidatul guvernamental, secretariul de stat Latkóczy, 864 din 1846 de voturi, candidatul partidului poporal Otocska a întrunit 661 de voturi; 425 de voturi au fost respinse, dintrĕ cari 420 au fost date pentru Otocska. Alegĕtorii lui Otocska au fost 32 oare trimiți afară în ploaie. După alegere un numĕr mare de gendarmi i-au petrecut pe acestia sub escortă, temĕndu-se stăpânirea de o încăierare.

Atentat în camera francesă.

La deschiderea ședinței de eri, deodată s'au descărcat trei revolvere în sala camerei, fără însĕ ca sĕ fie vulnerat pe cineva. Iritațiune grozavă.

Detragere de debit.

Ministrul de culte și instrucțiune publică în conțelegere cu ministrul de comerciu a detras debitul postal la 16 cărți, manuale și jurnale, întrĕ cari *„Manliu Curs de stil“*, *„Negruți, Convorbiri literare“*, *„Bolintinean, Legende Istorice“*, *„Săineanu, Autorii români“* și unul dintrĕ opurile lui Urechiă.

Incendiu teribibil.

Din Mowoln (Swedia) se telegrafează, că eri întreg orașul *Maria-Bao* (?) a ars total. N'a rĕmas de cât numai școala și gara.

Posta Redacţiunei.

Dlui Louis Guilomen, Craiova. Cu posta de adi Vi-s'a espedat o epistolă privată. Cercați la oficiul postal.

Învitare de abonament

la

DREPTATEA

Cu ḑiua de 30 Septembre a. c. stilul nostru, espiră abonamentele pe al III cuartal şi cele făcute pe luna Septembre.

Rugăm şi învităm pe dnii abonaţi sĕ grăbiască cu renoirea abonamentelor, ca astfeliu sĕ remânem în curent cu espediţia foii.

Abonamentele se fac mai uşor prin mandate postale.

PREŢUL:

pe ¼ de an fl. 2.50

pe 1 lună 85 cr.

Rugăm a se scrie curat şi legibil numele abonentului, locuinţa şi posta ultimă, eventual sĕ se lipească pe mandatul postal adresa tipărită sub carea li-se trimite „Dreptatea.“

Cu stimă

Administraţia foii „Dreptatea.“

Bursa de Budapesta din 5 Decembre 1895.

Datoria de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000 . (sc. de d.)	5%	123.50
„ „ „ „ 10.000 . . . . „	4%	—.—
„ „ coroane ung. . . . . . „	4%	99.50
Obl. căilor fer. orient. 1876 . . . „	5%	126.75
„ „ „ de stat, 1889, aur. „	4½	129.—
„ „ „ „ „ „ arg. „	4½	101.75
Obl. cu premii ung., din 1870, 100 fl. buc. . . .		140.50
„ „ „ „ „ „ 50 „ „		140.—
Obl. de desdaun. regal., am., ung. . (sc. de d.)	4½%	100.75
„ „ „ „ croate . . . „	4½%	102.50
Bonuri rur. ung. . . . . „	4%	96.25
„ „ croate . . . . „	4%	97.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	143.75
„ hipot. croate, 100	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni 100		—.—
Datoria de stat. com., hărtiă, Mai-Oct. . . .	4²/₁₀	98.75
„ „ „ „ „ Febr.-Aug. .	4²/₁₀%	98.75
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul. . . .	4²/₁₀%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Nov. . . .	4²/₁₀%	98.50
Renta de aur austr. (sc. de d)	4%	122.50
„ în coroane		98.50
Datoria de stat austr. 1854. 250 fl.	4%	149.—
„ „ „ „ 1860. 500 „	5%	147.50
„ „ „ „ 1860. 100 „	5%	158.25
„ „ „ „ 1864. 100 „		198.—
„ „ „ „ 1864. 50 „		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4½%	100.15

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	170.—
„ pe acţii Budapestană 100	129.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	98.—
„Hermes“ intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumană 80	126.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu	435.75
„ „ „ pe acţii Budast. 50	55.—
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Iuliu	351.50
„ industrială I ung. 150	197.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu . .	112.50
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	116.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II emis. 15 Iuliu	241.25
„ comercială ung. pestană 500	1132.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K. . . .	—.—
„ „ „ „ „ 15 Iuliu	259.—
„ austro-ungară 600	1000.—
„ „Unio“ 200	—.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.95
„ „ „ „ verig.	5.93
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.92
„ de 20 franci	9.93
20 marce	12.25
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	—.—
100 marce germ. în papir	61.25
„ „ „ de bancă pr. 31 Iuniu . . .	—.—

Scrisuri fonciare.

„Albina“, inst. de econ 5%		100.76
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani		101.—
„ „ „ „ „ 5%		101.—
„ „ „ „ „ 5½%		100.50
„ de credit ardeleană 5%		101.—
„ „ „ „ 4½% 40 ani		99.—
„ „ „ „ 4½% 50 ani		98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%		102.25
„ „ „ „ „ 5½%		—.—
„ „ „ „ „ 6%		—.—
„ „ „ „ „ 4½% em. VI. . .		100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5%, 31.3 ani		—.—
„ „ „ „ 106 5% 40 ani		—.—
„ „ „ „ III. emis 5%		102.25
„ „ „ „ IV emis. 4½%		100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%		102.—
„ I. „ „ „ „ 4½% . . .		99.50
Imprumut. băncii ung. hipotec. 4%		128.50
Obl. c. fr. bulg.	6%	122.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	40.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.) .	3%	40.75
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	140.—

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	174.50
Sorţuri din Buda 40	60.—
„ „ „ (st. austr.) 40	61.—
Sorturi reun. „Jó-sziv“ 2	3.30
„ „ „ (st. austr.) 5	3.50
„ crucea roşie 5	12.—
„ „ „ (st. austr.)	12.50
Obligaţiunile basilicei 5	9.75
„ „ (st. austr.)	10.25
„ crucea roşie italian. 25 lire . . .	12.75
„ „ „ „ (st. austr.) . .	13.—
Instit. de cred. austr. 100	198.—
Crucea roşie austr. 10	19.—
Sorţi Pálffy 40	59.20

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 5 Decembre 1895.

După notările societăţii „Lloyd“ din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chil.	per 100 chil.	5.85—5.90
Grâu, greutatea cualit. 79 chil.	per 100 chil.	5.90—5.95
Sĕcară, greutatea cualit.	per 100 chil.	4.60—4.70
Orz, greutatea cualit.	per 100 chil.	6.00—6.10
Ovĕs, venturat per 100 chil.		6.40—6.50
Cucuruz, nou per 100 chil.		5.70—5.75

Têrgul de producte pe termin.

Grâu Sept.-Oct. . . .	în bani per 100 kgr.	6.69	şi	6.71
Grâu la Mart.-Apr. .	„ „ „ „ „	7.05	şi	7.06
Grâu Maiu-Iuniu . .	„ „ „ „ „	—.—	şi	—.—
Sĕcară la Sept.-Oct. .	„ „ „ „ „	5.06	şi	5.07
Porumb Maiu-Iuniu .	„ „ „ „ „	6.13	şi	5.15
Porumb Iul.-Aug. . .	„ „ „ „ „	5.07	şi	5.09
Porumb Aug.-Sept. .	„ „ „ „ „	5.08	şi	5.10
Ovĕs la Sept.-Oct. . .	„ „ „ „ „	5.87	şi	5.89
Ovĕs la Mart.-April .	„ „ „ „ „	—.—	şi	—.—
Rapiţă Aug.-Sept. . .	„ „ „ „ „	9.45	şi	9.50

Têrgul de producte diverse.

(Preţul per 100 kilograme.)

Specia	Cursul Bani	Marfa
Sĕmênţă de trifoiu luţernă ung. nouă . .	52.—	56.—
Sĕmênţă de trifoiu roşiă nouă	62.—	67.—
Oleiu de morcovi duplu rafinat	28.—	29.—
Turte de oleiu Rapiţă	5—	5.25
Unsoare de porc, pestană	48.—	48.50
Unsoare de porc din provincia	—.—	—.—
Clisă nouă, uscată la aer, I-a	—.—	—.—
Clisă de masă, 4 rude	43.50	44.—
Clisă de masă, 3 rude	46.50	47.—
Clisă afumată	48.50	49.—
Sĕu sêmburos	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, cual. uscit. .	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 100 drb . . .	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 85 drb . . .	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, drb . . .	—.—	—.—
cu termin per 50 0kgr. în saci, 100 drb .	10.75	11.25
cu termin per 500 kgr. în saci. .	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb .	16.25	16.70
cu termin per 500 kgr. în saci, .	9.75	10.—
cu termin per 500 kgr. în saci, 100 drb .	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb .	16.25	16.50
Lecuar de prune slavon	11.50	12.50
Lecuar de prune sêrbesc	10.50	11.—
cu termin slavon	13.75	14.—
cu termin sêrbesc	12.75	13.—
Miere brută	—.—	—.—
Miere galbină, destilată	32.—	33.—
Ceară din Rosenau	152.—	155.—
Ceară slavonă	—.—	—.—

S'a tipărit în tipografia Heinrich Uhrmann în Timişoara.